

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öğretim ve Uygulamalarında Teknolojinin Entegre Edilmesine Yönelik Algıları

DOI: 10.26466/opus.660674

*

Adem Sezer* - Yusuf İnel** - Ali Gökalp***

*Prof. Dr., Uşak Üniversitesi

E-Posta: adem.sezer@usak.edu.tr

ORCID: [0000-0002-6854-0252](https://orcid.org/0000-0002-6854-0252)

** Doç. Dr., Uşak Üniversitesi

E-Posta: yusuf.inel@usak.edu.tr

ORCID: [0000-0003-0739-5730](https://orcid.org/0000-0003-0739-5730)

*** Dr. Öğrencisi, Uşak Üniversitesi

E-Posta: gokalpali_1984@hotmail.com

ORCID: [0000-0002-3301-8392](https://orcid.org/0000-0002-3301-8392)

Öz

Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitime teknoloji entegrasyonu algılarını tespit etmektir. Araştırma nitel araştırma yöntemine uygun olarak fenomenolojik araştırma deseninde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2017 - 2018 eğitim öğretimi güz döneminde, Uşak ilinde yer alan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 12 farklı ortaokulda görev yapan gönüllü 15 Sosyal Bilgiler öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama araştırmacılar tarafından hazırlanan sorular ile öğretmenlerle yüz yüze görüşülerek gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analize tabi tutularak çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, Görselleştirme, Hizmetiçi Eğitim, Eğitime Teknoloji Entegrasyonu, Okul İmkânları, Ulaşılabilirlik, Bilgisayar Laboratuvarlı Ders ve Mesleki Yeterlilik temalarına ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin etkileşimli tahtaların eğitim ortamında kullanılmasıyla ilgili hizmetiçi eğitimlere katıldığı lakin bu eğitimin teknolojinin eğitim ortamına entegrasyonu açısından yetersiz olduğu görülmüştür. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Maddux ve Johnson'ın (2006) materyal ve teknoloji kullanma sınıflamasına göre Tip I boyutunda olduğu görülmüştür. Ayrıca sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknoloji kullanma ve öğretim materyali tasarlaması açısından yaratıcı fikir ve becerilerinin yetersiz olduğu ve teknoloji entegrasyonunu sadece sınıf içi bir etkinlik olarak düşündükleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Teknoloji entegrasyonu, Sosyal Bilgiler Öğretmeni, Algı

Social Studies Teachers' Perceptions on Technology Integration in Education

*

Abstract

The aim of this research is to determine the perceptions of social studies teachers on technology integration in education. The research was carried out in the phenomenological research design in accordance with the qualitative research method. The study group consists of 15 volunteers who work in 12 different secondary schools in Uşak. Data collection was carried out by face to face interviews with teachers. The data were analyzed by qualitative descriptive analysis. As a result of the research, Visualization, In-service Training, Technology Integration to Education, School Facilities, Accessibility, Computer Laboratory Course and Vocational Qualification were reached. The teachers participated in the in-service trainings related to the use of interactive whiteboards in the educational environment, but this training was found to be insufficient in terms of integration of technology into the educational environment. Moreover, it was seen that social studies teachers were in Type I according to the classification of materials and technology by Maddux and Johnson (2006). Furthermore, it is seen that social studies teachers have insufficient creative ideas and skills in terms of designing and using technology. It was found that teachers think technology integration as only a class activity.

Keywords: *Social studies, Technology integration, Social Studies Teacher, Perception*

Giriş

Günümüz dünyasında teknoloji hızlı bir şekilde ilerlemekte olup hayatımızın her alanına giren teknolojiden eğitim kurumları da yararlanmaya başlamıştır. Teknolojinin eğitim kurumlarına girmesi ise eğitim sürecinin gelişmesinde ve değişmesinde etkili olmuştur (Çoklar, Kılıçer ve Odabaşı, 2007). Bu gelişmeler ile birlikte eğitim ve teknoloji arasındaki ilişki, eğitim teknolojisi kavramını ortaya çıkarmıştır. *“Eğitim teknolojisi; genelde eğitime, özelde öğrenme durumuna egemen olabilmek için bilgi ve becerilerin işe koşulmasıyla öğrenme ya da eğitim süreçlerinin işlevsel olarak yapılandırılması, öğrenme-öğretme süreçlerinin tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi işidir”* (Alkan, 1996, s.17). Çilenti (1988) ise öğrencileri eğitimin özel amaçlarına ulaştırma yollarını inceleyen bilim dalı şeklinde tanımlanmıştır (s. 30). Öğrenciler tek bir zekâ alanına sahip olmayıp birden fazla zeka alanına sahiptir (Gardner, 1993). Zekâ üzerindeki bu çalışma ile eğitimcilere öğrencilerin bireysel farklılıklarına değer veren programlar hazırlama olanağı da sağlamıştır (Demircioğlu ve Güneysu, 2000). Eğitim alanındaki bu programlar ile teknoloji ilişkisi daha da güçlenmiş olup eğitim ortamında daha fazla duyu organını harekete geçirilmesi anlamlı ve kalıcı öğrenmelerin oluşmasına imkan tanımıştır (Çelik, 2007). Çilenti (1988) göre eğitim teknolojisinin öğelerinin hiyerarşik sıralaması somuttan soyuta doğru bir sıra izlemiş olup yaparak-yaşayarak öğrenme durumları da bu sıralamanın en üstündeki yerini almıştır.

Öğrenme ortamlarını zenginleştirebilmek, öğrencinin öğrenme sürecine dahil edilmesi adına eğitimde teknolojinin kullanımı ve teknolojiyi eğitim içinde entegre etme ile ilgili çalışmalar yapılmaya başlamıştır. Lakin teknolojiyi kullanma ve teknolojiyi entegre etme birbirlerinden farklı kavramlar olup teknolojinin derslerde kullanılıyor olması onun eğitimde entegre edildiği anlamını taşımamaktadır (Koehler ve Mishra, 2005). Powerpoint sunumları ve slayt gösterileri öğrenciyi sürece aktif edememesinden dolayı teknoloji kullanma kavramıyla açıklanabilirken interaktif yazılım ve web siteleri gibi teknolojiler öğrencinin yaparak-yaşayarak öğrenmesine imkan tanıdığı için teknolojinin entegrasyonu kapsamında değerlendirilebilir (Matheison, 2011). Holznogel (2005)'teki çalışmasına göre, teknoloji entegrasyonunun odağında müfredat ve öğretim olmalıdır şeklinde bir açıklama getirmesine rağmen başka bir çalışmada ise herhangi bir teknolojinin sı-

nıflarda çok sık kullanılıyor olması veya öğretimin odağında teknolojinin kendisinin olması entegrasyonun tam olarak gerçekleştiği anlamına gelmemelidir şeklinde bir ifade kullanılmıştır (Stephens, 2011).

Öğrencinin ve öğretmenin teknoloji kullanması konusunda *Tip I kullanımı* ve *Tip II kullanımı* şeklinde iki farklı bakış açısı vardır. *Tip I kullanımı* geleneksel yollarla öğrenciye bilgi aktarım sürecini ifade ederken *Tip II kullanımı* ise öğrencinin aktif olduğu, teknoloji/materyalin öğrenci tarafından bizzat kullanıldığı ya da tasarlandığı süreci savunan görüştür (Maddux ve Johnson, 2006). Tip I ve Tip II kullanımlarını örneklendirecek olursak; herhangi bir sosyal bilgiler öğretmenin *Etkin Vatandaşlık* öğrenme alanına ilişkin olarak 6.sınıf sosyal bilgiler dersi "Hâkimiyet Milletindir!" konusundan okullarda yapılan okul meclis seçim çalışmalarını ele aldığını düşünebiliriz. Öğretmenin okul meclis seçimi çalışmalarının nasıl yapıldığını gösterir hazır slayt ya da dökümanları etkileşimli tahtaları kullanarak öğrencilere aktarması, teknolojiyi kullanma yani Tip I boyutunda olduğunu gösterir. Lakin öğretmenin akıllı tahta üzerinden Google Anket uygulamasını tanıtırıp "Nasıl Bir Okul Meclis Başkanı Düşlersiniz?" konu başlığı altında öğrencileriyle birlikte bir anket oluşturup, öğrencilerinden bu anketi kişisel bilgisayarları, laptop ya da akıllı telefonları ile sınıf içi ya da sınıf dışında doldurmalarını isteyebilir. Daha sonra öğrencilerin anketten elde edilen veriler ile başkan adaylarının özelliklerini karşılaştırıp okul meclis başkanlarını seçmeleri ve sürece aktif bir şekilde katılarak okul meclis başkanını nasıl belirleyeceklerini öğrenebilmesi ise teknolojinin entegrasyonu olan Tip II boyutuyla ilişkilili olduğu söylenebilir.

Tip I ve Tip II bakış açısıyla değerlendirilen eğitime teknoloji entegrasyonu ile ilgili ülke içinde yapılan çalışmalar incelendiğinde; Şanlı, Sezer ve Pınar'ın (2016) çalışmalarında; coğrafya öğretmenlerinin, coğrafya öğretiminde teknoloji entegrasyon algıları ve uygulamalarını ortaya koymak amacıyla nitel bir araştırmanın olduğu görülmektedir. Araştırmada görüşme yöntemi ile veriler toplanmış olup çalışma grubuna dahil olan öğretmenlerin teknoloji uygulamalarını ise Maddux ve Johnson (2006) Tip I ve Tip II boyutlu yaklaşımından yararlanarak değerlendirmişlerdir. Çalışma grubundaki öğretmenlerin teknolojinin entegrasyonuna ilişkin bilgilerin yetersiz olduğu ve aynı zamanda katılımcıların çoğunun Tip I boyutunda olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Teknolojinin entegrasyonu kapsamında diğer çalışmalara bakıldığında; Kefeli (2013), etkileşimli tahtanın öğrenme-öğretme sürecine entegrasyonuna ilişkin ilköğretim öğretmenlerine yönelik hizmetiçi programın geliştirilmesi, uygulanması ve kursun etkililiğini değerlendirerek öğretmenlerin eğitsel uygulamalara yönelik yansımalarını incelemek amacıyla bir çalışma yürütmüştür. Araştırma sonucunda, etkileşimli tahtanın öğrenme-öğretme sürecine entegrasyonunu sağlaması açısından hizmetiçi kurs programının katılımcıların bilgi ve becerisini geliştirdiği lakin bu kursun etkili teknoloji entegrasyonu için yeterli olmadığını ve kurs sonrası destek eğitimlerin önemli olduğunu dile getirmiştir. Sarı ve Altun (2015) tarafından yürütülen başka bir çalışmada, sınıf öğretmenlerinin ilkökul matematik öğretiminde teknoloji kullanımına ilişkin algılarını belirlenmesi amaçlanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin teknolojiyi kullanma konusunda zorluklar yaşadığını ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin matematik öğretiminde teknolojiyi soyut kavramların somutlaştırılması, kaynak kitapların projeksiyon aracılığıyla yansıtmak, ödev kontrolü sağlamak, internet ortamındaki video ve görselleri paylaşarak öğrenme ortamında değişiklik yapmak gibi amaçlar için kullandıklarını dile getirmişlerdir. Bu araştırmanın sonuçları ile Demir, Özmantar, Bingölbali ve Bozkurt (2011)'deki sınıf öğretmenlerinin teknoloji kullanmalarının irdelenmesine yönelik araştırmalarının sonuçlarıyla benzer özellik taşıdığı görülmüştür. Çakır ve Yıldırım (2009)'da bilgisayar öğretmenlerinin okullarda teknoloji entegrasyonu hakkındaki düşüncelerini belirlemek amacı taşıyan çalışmada; sınıfların kalabalık olması, sınırlı erişim ve öğretmenin yetersiz bilgisi gibi pek çok unsurun bilgisayar öğretmeni adaylarının ve öğretmenlerinin okullarda teknoloji entegrasyonunu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Teknolojinin entegrasyonu kapsamında yurtiçinde ulaşılan çalışmalar değerlendirildiğinde; teknolojinin entegrasyonuna yönelik hâkim iki bakış olan, Tıp 1 ve Tıp II boyutu açısından değerlendirmeleri içeren çalışmaların azlığı görülmüştür. Bunun yanında teknolojinin entegrasyonuna yönelik ortaokul kademesi sosyal bilgiler dersi öğretmenleri ile yürütülen bir çalışmaya rastlanılmaması da dikkat çeken bir durumdur. Tüm bu tespitlerden hareketle, bu çalışma ile sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknoloji entegrasyonu yönündeki algıları ve algılarına etki eden dinamiklerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Böylece bu araştırmanın ilgili literatüre katkı sağla-

ması ve alanda çalışma yapacak araştırmacılara kaynak teşkil etmesi düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmada nitel çalışma türlerinden olgu bilimi (fenomoloji) kullanılmıştır. Olgu biliminde amaç, araştırma katılımcılarının bir olguya ilişkin deneyimlerinin neler olduğu tanımlanmaya çalışılır (Creswell, 2007). Çalışmada, sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim ve uygulamalarında teknolojinin entegrasyonu algılarını yine kendilerinin deneyimleriyle ortaya çıkartılması amaçlandığı için olgu bilimi tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Uşak ilinde yer alan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 12 farklı devlet ortaokulunda görev yapan ve gönüllü olan 15 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Bu 15 öğretmenin 8'i kadın, 7'si erkektir. Kadın olanlar K-1, K-2, K-3..., erkekler öğretmenler ise E-1, E-2, E-3... şeklinde kodlanarak katılımcıların gizlilikleri sağlanmıştır. Çalışma grubunu oluşturanların kişisel bilgileri ise Tablo 1'de yüzdelik ve frekanslarıyla birlikte sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışma grubuna ait kişisel bilgiler

Değişken	Kategori	Frekans	Yüzdelik
Cinsiyet	1.Erkek	7	47
	2.Kadın	8	53
	Toplam	15	100
Kıdem Yılı	1.0-5yıl	5	33
	2.6-10yıl	2	15
	3.11-15yıl	3	20
	4.16-20yıl	4	25
	5.21yıl ve üstü	1	7
	Toplam	15	100
Mezun Olunan Program	1.sosyal bilgiler	11	71
	2.tarih	2	15
	3.coğrafya	1	7
	4.sınıf öğretmenliği	1	7
	Toplam	15	100
Öğrenim Düzeyi	1.lisans	13	85
	2.yüksek lisans	2	15
	3.doktora	0	0
	Toplam	15	100
Görev Yapılan Okul Türü	1.köy okulu	7	47
	2.ilçe merkez okulu	3	20
	3.il merkez okulu	5	33
	Toplam	15	100

Lisans Eğitiminde Teknoloji ve Materyalleri Dersi Alma Durumu	1.evet	14	93
	2.hayır	1	7
	Toplam	15	100
Görev Yapılan Okulun Sosyoekonomik Düzeyi	1.üst	5	33
	2.orta	7	47
	3.alt	3	20
	Toplam	15	100

Verilerin Toplanması

Nitel araştırma türlerinden olgu bilimi deseniyle yapılandırılan bu araştırmada, verilerin toplanması adına görüşme yöntemi tercih edilmiştir. Nitel araştırmalarda görüşme, temel veri toplama araçlarından biridir. İnsanların gerçekliğe ilişkin algılarına, anlamlarına, tanımlarına ve gerçeği inşa edişlerine göre vakıf olmanın bir yolu, aynı zamanda başkalarını anlamak için kullanılan en güçlü yöntemlerdendir (Punch, 2005, s.165). Bu tanımdan hareketle, araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, araştırmacı tarafından hazırlanan sorular üzerinde yanıtlayıcının kısmen düzeltme, düzenleme hakkı vardır. Sorgulayan ve yanıtlayan, bazı soruları birlikte yeniden düzenleyebilirler. Ve bu teknik genellikle nitel araştırmalarda kullanılır (Sönmez ve Alacapınar, 2014, s.152). Çalışma verilerinin toplanması amacıyla yarı yapılandırılmış mülakat soruları hazırlanmış olup belirlenen zamanlarda katılımcılarla görüşmeler yapılmıştır. Görüşme öncesi katılımcıların rızası alınarak veriler akıllı telefon vasıtasıyla depolanmıştır. Hemen ardından veriler yazılı ortama aktarılarak analize hazır hale getirilmiştir.

Verilerin Analizleri

Araştırma verilerin çözümlenmesi için betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz; verilerin olduğu gibi gösterildiği, betimlendiği, resmedildiği, anlatıldığı bir irdelemedir. Yani ayrıntılı ve kurmacaya dayalı bir araştırma söz konusu değildir. Araştırmacı sorduğu soruları bir kavram, bir cümle ile ifade edip bunlar katılımcıların cevaplarına uygun ve onları kapsayacak bir nitelikte olmalıdır (Sönmez ve Alacapınar, 2014, s.244). Yapılan açıklama doğrultusunda, katılımcıların verdikleri cevapları ifade edecek kodlamalar 3 ayrı kodlayıcı tarafından yapılmıştır. Daha sonra kodlardan temalara ulaşılmıştır. Tüm bu işlemler de tablolar halinde verilip bulgular örnek katılımcı yanıtlarına desteklenerek yorumlanmıştır.

Bulgu ve Yorumlar

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerine, derslerde teknoloji kullanımını hakkında düşüncelerinin tespiti amaçlı birtakım sorular yöneltilmiştir. Bu işlemin sonucunda Tablo 2’de sunulan kodlar ve temaya ulaşılmıştır.

Tablo 2. Derslerde teknoloji kullanıma yönelik tema ve kodlar

Tema	Kodlar
Görselleştirme	Etkileşimli tahtalar, harita, küre ve akıllı telefonlar, slaytlar ve maketler, video, çizgi film ve filmler, EBA ve genel ağ arama motorları

Görselleştirme

Katılımcıların derslerde teknoloji kullanımına yönelik düşüncelerine açıklık getirebilmek adına, katılımcılara derslerde teknolojiyi nasıl kullandıklarını bahsetmeleri istenmiştir. Araştırmanın bu giriş sorusunun sonucunda Tablo 2’de belirtilen kodlar ve *Görselleştirme* teması elde edilmiştir.

- E-1:6.sınıf üretim konusu ile ilgili tarım ürünleri hakkında çevrenizde yetişen tarım ürünleri hakkında ödev, bu ödevin de slayt gösterisi şeklinde evlerinde hazırlayıp akıllı tahta aracılığıyla sunum yapmalarını istedim. İmkânı olmayan öğrencilere ise üretimle ilgili görseller oluşturup getirmelerini istedim.
- E-2: Derslerimde de teknoloji kullanıyorum. Özellikle akıllı tahtayı kullanıyorum. Son günlerde işlediğim dersten bahsedecek olursak; demokrasinin tarihi gelişimini teknolojiyi kullanarak yani akıllı tahtayı kullanarak konumu işledim...
- E-3: 5.sınıflarda en son kullandığımda, bölgemizde yetiştirilen ürünler ve bunlara bağlı olarak ekonomik faaliyetler, meslekler vs. akıllı tahta yardımıyla dersi görsel olarak işledik. Görsellerden yararlandık...
- K-1: Derslerde teknoloji kullanımını özellikle akıllı tahtaların çok faydalı olduğunu düşünüyorum. Özellikle görsellik açısından bizim derslerimizde haritaları gösterirken ya da örnek verirken görsellik açısından faydalı oluyor... Bir de kazanım testlerini ya da çıkmış soruları akıllı tahta üzerinden yansıtıyoruz.
- K-3: EBA üzerinden çizgi film olsun diğer etkinliklere tarih konularını zevkle hale getirebiliyorum. Teknolojiden kasıt okullarımızda akıllı tahta EBA var. Teknolojiden kasıt bu herhalde yani.. Akıllı tahta üzerinden arama motorlarını, kendi telefonumdan olsun flash disklerden yararlanarak oradaki görsel ve videoları öğrencilere sunuyorum.
- K-5:İstanbul’un Fethi’ni anlatım diyelim çocuklara... Maketini yapıyoruz, dokunmalarını sağlıyoruz. Ve bununla ilgili film de izlettirebiliyoruz.

- K-6:Görselleğin önemli olduğunu düşünüyorum...5.sınıf meslekler konusunda akıllı tahta üzerinden EBA'dan yararlandım...
- K-8:Öğrenciler görsel olarak izlediklerini daha çok akıllarında tutuyor.

Katılımcıların vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde, katılımcılar teknoloji kullanımını, akıllı tahta ve akıllı tahta yardımıyla ulaştıkları eğitim programları ile ilgili ders konularını görselleştirme olarak algıladığı görülmektedir. Başka bir ifadeyle, katılımcıların ilgili ders konularını görselleştirebilmek adına teknolojiyi kullandıkları söylenebilir.

Görselleştirme algısını temellendirebilmek adına, katılımcıların derslerde tercih ettikleri teknoloji ve öğretim materyallerinin neler olduğu ve teknoloji destekli dersleri tasarlarken neleri göz önünde bulundurdıklarına yönelik yanıtları verilmiştir.

- E-1 Akıllı tahta, cep telefonu, küre, harita, model ve maketler...
- E-2:Akıllı tahta ve tahtaların içerisinde kullandığımız EBA, Okulistik, Morpa Kampus. Bunların dışında yok.
- E-3: Akıllı tahta, harita, küre ve kendi cep telefonum... Öncelikle öğrenci seviyesine uygun mu, dersi keyifli hale getiriyor mu ona bakarım... Öğrenci merkezli eğitim olduğu için görsellerle ve kendi katıldığı zaman dersi unutmadığımı gördük.
- E-4: Etkileşimli tahta, EBA, vitamin gibi portallardan yararlanıyorum.
- K-1: Küre, harita, atlas ve belgesel izlettireceksem akıllı tahtayı kullanıyorum. Derslerimi tasarlarken bütün öğrencilere hitap edebilmesi... Yani dikkat çekiciliği, dersin anlatımını kolaylaştırmasını...
- K-2:Harita, akıllı tahta...
- K-3: Haritalar, akıllı tahtalar, ders kitapları...
- K-4: Akıllı tahta ve buna bağlı EBA ve diğer programlar. Haritaları kullanmıyoruz çünkü bunlar akıllı tahta içerisinde var... Öğrenci seviyesine uygunluk, güncel olaylarla ilişkili ve görselliğine bakarım.
- K-5: Akıllı tahta, küre, harita ve cep telefonum. Dikkat çekici ve görüntü ve ses sistemine bakıyorum.
- K-8: En fazla akıllı tahtayı kullanırım. Daha sonra flash disk ve bilgisayarımı kullanırım.

Verilen cevaplar incelendiğinde, katılımcıların en çok ve en sık tercih ettikleri teknoloji ve öğretim materyalinin akıllı tahtalar olduğu, yine katılımcıların vermiş olduğu cevaplar doğrultusunda, kullanılan öğretim materyallerin ve teknolojik destekli tasarlanan derslerin merkezinde öğretmenin

olduğu ve sunum amaçlı kullanıldığı görülmektedir. Elde edilen bulgulardan hareketle, katılımcıların derslerinde teknoloji ve öğretim materyallerini tercih etme sebeplerinin ders konularını görselleştirebilmek gibi bir algıya sahip olduğu söylenebilir. Katılımcıların görselleştirme algılarının ilişkili olduğu bir başka tema ise Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Eğitime teknoloji entegrasyonuna yönelik tema ve kodlar

Tema	Kodlar
Eğitime Teknoloji Entegrasyonu	Teknolojinin eğitimle kaynaştırılması Teknolojinin eğitimle birleştirilmesi Teknolojinin eğitimle uyumu Teknolojinin eğitimde uygulanması

Tablo 3'te tek bir tema ve bu temanın ulaşılmasını sağlayan 4 farklı kodun olduğu görülmektedir. Eğitimde teknoloji entegrasyonu teması ile ilişkili katılımcılardan gelen bazı yanıtlar aşağıda verilmiştir.

Eğitime Teknoloji Entegrasyonu

- E-1: *Eğitimle teknolojinin birleştirmesini anlıyorum. Sosyal bilgiler dersi soyut kavramlar var. O yüzden öğrencinin dikkatini çekmesi açısından yararlı olur. Çünkü oradaki görsellerle, videolarla dersi desteklemek öğrencinin öğrenmesini daha çok kolaylaştırır.*
- E-2: *Teknolojik aletlerle dersin uyumlu bir şekilde kullanıldığını anlıyorum. Sosyal bilgiler dersinde özellikle tarih konularında... Türk devletlerin yaşayışına ilişkin bir animasyon ya da bir çadırın görselinin göstermesi açısından... Çünkü bu görselleri akıllı tahta üzerinden gördüğünde bunun daha kalıcı ve anlaşılır olabileceğini düşünüyorum.*
- E-3: *Teknolojinin eğitime uyumu, bütünleşmesi, teknolojinin eğitimde kullanımını geliyor aklıma. Sosyal bilgilerde eğitimde teknolojinin entegrasyonu için yine akıllı tahtaları kullanmalıyız... Akıllı tahtalar üzerinden yine görseller varsa desteklenir ve ünite sonundaki test soruları ekran üzerine yansıtılıp çocukların akıllı tahtaları kullanmaları istenebilir.*
- K-4: *Teknolojiyi sınıf ortamında kullanabilmek... Örneğin 5.sınıflarda yer alan toplum için çalışanlarla ilgili konu bazında oluşturduğumuz slaytlarla bilgiyi sunmaya çalıştım.*
- K-6: *Eğitimde teknolojinin bütünleştirilmesi, derslerin teknoloji ile birlikte işlenmesi gibi bir şey anlıyorum. Sosyal bilgilerde uygulama örneği olarak sadece yükselti basamaklarını göstermek için harita boyaması yaptırırım.*

Katılımcıların yanıtları incelendiğinde, eğitime teknoloji entegrasyonuna yönelik düşüncelerinde tam bir netlik olmadığı görülmektedir. Bunun yanında sosyal bilgiler dersi açısından teknolojinin entegrasyonuna yönelik uygulama örneklerinin daha çok öğretmen merkezli bir yapıda olduğu ve yine bu uygulama örneklerinin daha çok görselleştirme boyutunda olduğu ifade edilebilir. Buradan edinilen bulguları araştırmanın *Görselleştirme* teması ile ilişkilendirdiğimizde, her iki temanın da merkezinde akıllı tahtaların olduğunu ve katılımcıların teknolojinin sadece görsellik boyutundan yararlandığını söylenebilir. Ayrıca bu iki temadan edinilen bulguların katılımcıların görselleştirme algısı ile ilişkili olduğunu söylemek isabetli olacaktır.

Görselleştirme algılarını derinleştirebilmek adına, katılımcıların sosyal bilgiler dersinde öğretim teknolojileri ve materyalleri kullanma amaçlarına yönelik bulgular Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Kullanım amaçlarına ulaşabilmeye yönelik tema ve kodlar

Tema	Kodlar
Ulaşılabilirlik	Yeterli, Kısmen

Katılımcıların, sosyal bilgiler dersinde öğretim teknolojileri ve materyalleri kullanma amaçlarına *yeterli* ve *kısmen* şeklinde ulaştıkları bilgisi edinilmiştir. Edinilen bu veriler ışığında *Ulaşılabilirlik* teması elde edilmiştir. Katılımcı cevaplarından bazıları aşağıda verilmiştir.

Ulaşılabilirlik

- E-1:Metaryal sayısı sınırlı olduğu için bütün amaca hizmet etmiyor. Ama genel olarak amaçlarıma hizmet ettiğini düşünüyorum ama tam anlamıyla değil. Soyut kavramları görsellerle desteklenmesi amacıma hizmet etme konusunda yeterlidir.
- E-2: Evet kullanım amaçlarıma ulaşabiliyorum. Örneğin Türkiye’de iklim çeşitleri işlediğimde bu materyalleri görsel olarak kullanıyorum ve amacına da ulaştığımı düşünüyorum.
- E-4:Evet ulaşabiliyorum. Özellikle soyut temelli konularda bu teknolojik ürün ve materyaller dersimin somutlaştırmasını sağlıyor ve böylece amacıma ulaşabiliyorum bu yönden.
- E-5: Evet ulaşabiliyorum. Aradığım görsel olsun ve diğer konulara ilişkin dö-kümanlar akıllı tahtalarımızda mevcuttur.

- K-4: beni ulaştırıyor ben öyle düşünüyorum. Çünkü akıllı tahta ve slayt olmadığı zaman daha çok efor harcamış olacağız. En azından akıllı tahta ve slaytlarla görselliğe girerek bilgilerin unutmamalarını sağlıyoruz. Bunu yaparken de soru ve cevaplarla öğrenciyi de sürece katmaya çalışıyoruz.
- K-8: Derslerde konu tekrarı yapmak için EBA programından video izlettirebiliyor, test çözdürebiliyoruz.

Katılımcıların cevapları incelendiğinde, öğretim teknoloji ve materyallerinin kullanma amaçlarının içeriğinin genel olarak soyut konuların görsellerle somutlaştırması, ders konularında görsellik yönünden zengin içerik sağlaması ve konu tekrarlarının yapılması şeklinde olduğu görülmektedir. *Ulaşılabilirlik* temasından elde edilen bulguların da katılımcıların görselleştirme algısı ile ilişkili olduğu söylenebilir.

Katılımcıların görselleştirme algısı altında yatan dinamiklerin neler olduğunu görebilmek adına ise katılımcıların hizmetiçi öğretim teknolojileri ve materyalleri konulu program hakkındaki düşüncülerine başvurulmuştur. Buradan edinilen bulgular da Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Hizmetiçi eğitimin içeriğine yönelik tema ve kodlar

Tema	Kodlar
Hizmetiçi eğitim	Akıllı tahta (etkileşimli tahta) kullanımı Materyal geliştirme ve kullanma Eğitim içerikli program ve yazılımlar

Tablo 5'te üç farklı kodun oluşturduğu tek bir temanın olduğu görülmektedir. Bu temayla ilişkili katılımcıların vermiş olduğu cevaplardan bir kısmı aşağıda sunulmuştur.

Hizmetiçi eğitim

- E-1: Evet katıldım. Akıllı tahta ve bu tahtaya bağlı olarak EBA kullanımına yönelik bir hizmetiçi eğitimine katıldım.
- E-2: Katıldım. Bu eğitimde bize akıllı tahta kullanımı üzerinde eğitim verildi. Bunun dışında almadık.
- K-7: Akıllı tahta kullanımına yönelik uzaktan eğitim aldık.

Yanıtları verilen katılımcıların dışında, E-3, E-4, K-1, K-2, K-6 kodlu katılımcıların da akıllı tahtaların kullanımına yönelik hizmetiçi eğitim aldıkları lakin diğerlerinin böyle bir eğitim programına katılmadıkları bilgisi edinil-

miştir. Hizmetiçi eğitim teması ile görselleştirme algısını ilişkilendirebilmek adına aşağıdaki yanıtla gereksinim duyulmuştur.

- E-1: *Materyal kullanımı dışında geliştirme içerikli bir eğitim verilirse iyi olacağını düşünüyorum.*
- E-2: *Soyut kavramların öğretilmesine yönelik materyallerin üretilmesine yönelik...kendi branşında örnek materyal tasarlamış arkadaşların sunum, hizmetiçi eğitim verebilmelerini isterdim.*
- E-3: *İçerikleri kendim hazırlayabilme yeteneğim olursa daha iyi olur. Biz hazırlık yapıyoruz. Ben isterdim ki ben bir şeyler hazırlayabileyim. Profesyonel kişiler tarafından bazı programların yazılımların nasıl yapılacağına dair eğitimlerin verilmesini isterdim ve bu da çok hoş olurdu.*
- K-5: *Basit malzemelerden çok kaliteli bir ürün tasarlayabileceğimiz bir eğitim verilmesini isterdim.*
- K-6: *Becerimin gelişmesini isterdim. Materyalin bana nasıl yapılacağını öğretmeli mesela bir kabartma haritasını yapmayı öğretmeli vb.*

Edinilen cevaplar doğrultusunda, katılımcıların öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme konusunda becerilerinin eksik olduğu görülmektedir. Başka bir ifade ile açıklamak gerekirse, araştırmaya katılanların öğretim teknoloji ve materyalleri konusunda yaratıcılıklarını yetersiz düzeyde gördükleri söylenebilir. Bunun yanında, Tablo 1’de, 15 katılımcının 14’ü hizmet öncesi öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme ile ilgili lisans düzeyinde eğitim aldıkları bilgisine ulaşılmıştır. Bu bulgunun, katılımcıların lisans döneminde materyal tasarlama hususundaki bilgilerinin yetersiz olduğu ya da lisans döneminde edindikleri bilgilerin kalıcılığının olmadığı şeklinde yorumlanabilir. *Hizmetiçi eğitim* temasından edinilen tüm bulgulardan hareketle, öğretim teknolojileri ve materyalleri konusunda katılımcılara sunulan hizmetin yetersiz olması, katılımcıların öğretim teknoloji ve materyal konusundaki bilgi ve becerilerinin yetersiz olması, katılımcıların görselleştirme algısına sahip olmasında etkili olduğu ifade edilebilir.

Katılımcılara, sosyal bilgiler dersini bilgisayar laboratuvarında işleme ile ilgili sorular yöneltilip bu ortamda ders işleme sürecinin ana hatlarıyla anlatmaları istenmiştir. Katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda, okulların büyük bir bölümünde bilgisayar laboratuvarı olmadığı ya da olan okullardaki bilgisayarların kullanım dışı olduğu bilgisini vermişlerdir. Bu bilgi edinildikten sonra bilgisayar laboratuvarında ders işleme imkânı verildiği

takdirde derslerini nasıl işleyecekleri sorulmuştur. Bu soru karşısında Tablo 6'da sunulan tema ve kodlar elde edilmiştir.

Tablo 6. Bilgisayar laboratuvarlarına yönelik tema ve kodlar

Tema	Kodlar
Bilgisayar Laboratuvarlı Ders	Sunum, Görsel, Yetersizlik

Tablo 6 incelendiğinde, bir tema ve bu temanın oluşumunu sağlayan 3 ayrı kodun olduğunu görülmektedir. *Bilgisayarla Laboratuvarlı Ders* temasına ilişkin katılımcılardan bazılarının cevapları aşağıda verilmiştir.

Bilgisayar Laboratuvarlı Ders

- E-1: *Bu sınıflar kaldırıldığı için işleme şansım yok. Sosyal bilgiler dersi açısından öğrenciyi dersin içine katarak bu bilgisayar ortamında öğrencinin kendi sunumunu kendi hazırlayıp sunmasını sağladım.*
- K-1: *Hayır direk yok çünkü bilgisayarlarımız çok eski. Çok başarılı olamayabilirim aslında. Çünkü bilgisayar... Ve çocuğa kullandırma aşamasında zorluk çekebilirim. Bilişim öğretmeni de yok. Hem öğrencilerim hem de ben yetersizim. Süremiz de kısıtlı olduğu için faydalanamam.*
- K-3: *Bilgisayarlarımız eski ve şuan kullanılmıyor. 8.sınıflarda 2 ders saatim var. Ben çocuğa konumu anlatayım, testi mi çözdüreyim, laboratuvara mı götüreyim... Ve bunun yanında öğrenciyi sunabileceğim güzel şeylerin hazırlanması da lazım. Video ve bu tür şeyler de akıllı tahtalardan görüyorum bilgisayar lab. gerek yok.*
- K-4: *Bilişim lab. Okulumuzda yok. Olsaydı günün konusunu ekran üzerinden görmesini sağladım.*
- K-6: *Bilgisayar odamız var ama bilgisayarlar çok eski. Öğrencilerimin bilgisayar seviyesi çok düşük ve kendimi de tam anlamıyla bu konuda yeterli görmüyorum.*

Katılımcıların vermiş olduğu yanıtlar incelendiğinde, katılımcılar bilgisayar laboratuvarlarını daha çok görsel sunum amaçlı kullanacakları ayrıca katılımcıların bilgisayar laboratuvarlarında ders işleme hususunda mesleki yönden yetersiz oldukları ve öğrencilerin bu konu hakkında yeterli hazırlanışa sahip olmadıkları görülmektedir. Hizmetiçi eğitim temasında olduğu gibi burada da öğretmenlerin öğretim teknolojisi ve materyalleri ko-

nusundaki beceri eksikleri teknolojinin entegrasyonu konusunda görselleştirme algısı altında yatan bir dinamik olduğunu söylemek yerinde olacaktır.

Öğretmenlerin mesleki yönden kendilerini yetersiz olarak algılaması hususunu açıklamak adına kendilerinin hazırladığı ya da temin ettiği öğretim teknolojileri ve materyallerinin neler olduğu ile ders işleme sürecinde öğrencilerin öğretim teknolojilerini aktif olarak kullanabilecekleri ortamları düzenleyip düzenlemediklerine dair görüşlerine başvurulmuştur.

Tablo 7. Mesleki yeterliliğe ilişkin tema ve kodlar

Tema	Kodlar
Mesleki Yeterlilik	Sunum hazırlama, Hazırdakileri kullanma, Var olanla yetinme

Tablo 7'e bakıldığında, *Mesleki Yeterlilik* teması kapsamında 3 ayrı kodun olduğunu görülmektedir. Kodların ulaşılmasını sağlayan katılımcılardan bazılarının yanıtları aşağıda verilmiştir.

Mesleki Yeterlilik

- *E-1:Oyun hamurlarını dışardan temin edip günün konusuyla ilgili şekiller yapıyorum. Öğrencileri aktif kılabilmek adına sınıf içinde sadece akıllı tahtayı kullanıyoruz.*
- *E-2: Kendi hazırladığım ya da temin ettiğim bir öğretim materyali yok. Harita, küre ve akıllı tahtaları öğrencilerin görebilecekleri şekilde sınıfı düzenliyorum.*
- *E-4: Evet. Özellikle MEB, bazı internet sitelerine sınırlama getirdiği için bazı sitelerden bazı etkinlikleri indirerek derslerde kullanıyorum. EBA portalı üzerinden kurduğum gruplarla öğrencilerin bu teknoloji aktif olarak faydalanmasını sağlıyorum.*
- *E-5: Dizüstü bilgisayarımı getiriyorum. Konuları bazen slaytlarla özetliyorum. Evet. Akıllı tahta üzerinden etkinlik olsun soru çözümü olsun bunları yapabilmek adına böyle bir düzenleme yapıyorum.*
- *K-1: Oyun kartlarımı, kendi haritaları getiriyorum. Aktif olarak ise haritaları sınıfta bırakarak merak ettikleri yerleri görmesini sağlıyorum.*
- *K-6: Kendi evimde araştırdığım sunular, slayt gösterilerini temin ediyorum. Bunları daha sonra flash disklerime atarak akıllı tahtalar yardımıyla sınıfta sunuyorum. Evet özellikle akıllı tahta üzerinden test sorusu çözerken kendilerini kaldırıp cevaplarını akıllı tahta üzerinden dokunarak cevap vermelerini sağladım. Buradaki amacım öğrencinin ilgisini çekmek ve konuya katılımlarını sağlamaktı.*

Katılımcıların cevapları incelendiğinde, katılımcıların geniş ağ bağlantısı ile hazır gösterim programlarını indirdiklerini, günün konusuna uygun şekiller elde edebilmek adına oyun hamurları kullandıklarını ve sınıf ortamında var olan öğretim materyallerinden yararlandıkları görülmektedir. Açıklamadan hareketle, öğretmenlerin materyal geliştirme ve öğretim teknolojilerini kullanma ve kullandırma konusundaki mesleki yeterliliklerinin alt düzeyde olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bu bulgu aynı zamanda *Hizmetiçi Eğitim* ile *Bilgisayar Laboratuvarlı Ders* temasından elde edilen bulgularıyla paralel olup katılımcıların mesleki yetersizliklerinin görselleştirme algısına sahip olmasında etkili olduğu söylenebilir. Katılımcıların görselleştirme algısı üzerindeki bir başka dinamik ise Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Eğitime teknoloji entegrasyonuna adına okul imkânları yönelik tema ve kodlar

Tema	Kodlar
Okul İmkânları	Yeterli, Yetersiz, Orta düzey

Tablo 8’de üç farklı koddan oluşan tek bir temanın olduğu görülmektedir. Ulaşılan bu temaya açıklık getirebilmek adına katılımcılardan bazılarının görüşleri aşağıda verilmiştir.

Okul İmkânları

- E-1: Kırsal kesimde taşıma merkezli bir okul olduğu içim yeterli maddi imkânı yok okulun. Devlet eliyle teknolojinin temini yapılıyor. Bunun dışında okulun özel çabasıyla temin ettiği teknolojik bir alet ya da materyalimiz yok. Genelde haritalar küreler oluyor sağlama konusunda. Bunların dışında akıllı tahtalarımız yerleştirildi. Bununla birlikte daha önce bilgisayar sınıfları ve projeksiyonlar vardı. Fatih projesi ile birlikte bunlar önemini yitirdi.
- E-2: Yeterli düzeyde buluyorum. Okulumuz eğitim teknolojileri açısından orta düzeyde. Orta düzeye koymamın nedeni Sosyal bilgiler dersliğinin olmaması... Bunun dışında akıllı tahtalarımız var bu yüzden de... Okulumuz bize harita, küre ve akıllı tahta gibi imkânları sunuyor. Bunlardan yararlanarak derslerimde öğrencilerin görerek konuların anlatımını sağlıyorum.
- E-3: İnternet bağlantısından akıllı tahtasına kadar bence okulumuzdaki teknoloji yeterli bence... ilçedeki internet kesintileri ve akıllı tahtalardaki teknik sorunlar yüzünden okulumuz orta seviyede... Okulumuz teknolojik olarak bir şey sağlamıyor. Harita ve kürelerin bulunduğu odalar var oraya kullanabili-

yoruz. Fatih projesi ile birlikte bunların da kullanımını azaldı. EBA programı içinde her türlü harita mevcut... Sınıflardaki akıllı tahtalar bana yetti.

- E-5: Türkiye standartlarında yeterli buluyorum. Okulumuz... evet akıllı tahta kullanımının konusunda sağlıyor. Konu tekrarı ve EBA testleri çözmekte kullanıyorum.
- K-2: Köy okulu olmasına rağmen elimizin altında her şey var. Harita, akıllı tahta vs. internetimiz de var... Köy okulu olmasına rağmen orta seviyedeyiz. Okulumuz yeterince harita sağlıyor. Bu dersin ana unsuru bu bence... okulumuz bize sağlıyor bir sıkıntımız yok.
- K-5: akıllı tahtalarımız olduğu için aslında teknoloji rahat kullanabiliyoruz. Okulumuzun imkanları orta derece derim... Tabii... akıllı tahtalardan ziyade küre, haritalarımızı sağlıyor. Müdür Bey'e eksikimiz var dediğimizde araştırıyor. Haritalar ile örneğin Kütahya ilimizin şurada deyip öğrencilere gösterebiliyoruz...
- K-6: Okulumuz köy okulu olduğu için telefonlarımız bile zar zor çekiyor. İnternet hatları çok zayıf akıllı tahtalarımızı bile zar zor kullanıyoruz. Okulumuz alt seviyede... Okumuz akıllı tahta, harita küre temini sağlıyor fakat dediğim gibi akıllı tahtalardan tam verim alamıyorum.
- K-8: Evet. İmkânlarımız müsait. Her sınıfta akıllı tahtalarımız var. Her türlü imkanı sağlıyorlar. Akıllı tahtalarımız arızalandığında onarımı yapıyor.

Tablo 1'de belirtildiği üzere, çalışma grubunda 7 köy okulu, 3 ilçe merkez okulu ve 5 il merkez okulu öğretmeni yer almıştır. Yine bu öğretmenlerden 3'ü okullarını sosyo-ekonomik düzey açısından alt seviyede, 7'si orta seviyede ve 5'i de üst seviyede değerlendirmiştir. Katılımcıların vermiş olduğu cevaplardan hareketle, okullarında geniş ağ bağlantılı akıllı tahtaları tam verimli şekilde kullananlar okullarını yeterli, verim alamayanlar ise alt seviyede değerlendirmiştir. Akıllı tahtalarda ufak sorunlar yaşayanlar ise okullarını teknolojik donanım açısından orta seviyeye yerleştirmişlerdir. Bunun yanında akıllı tahtaların sınıf ortamına girmesiyle birlikte görsel yönden somutluk sağlayan diğer teknolojik araç ve öğretim materyallerinin atıl duruma düştüğü ayrıca bu akıllı tahtaların öğretmen merkezli bir anlayışta kullanıldığı ve görsellik işlevini yerine getirdiği görülmektedir. Tüm bu açıklamalardan hareketle, katılımcılar okullarının teknolojik imkânlarını akıllı tahtaların kullanım elverişliliği kriterine göre değerlendirdikleri ayrıca okulların sahip olduğu bu imkanların katılımcıların eğitime teknoloji enteg-

rasyonu algılarının görselleştirme boyutunda olduğu söylenebilir. Okulların teknolojik imkanları katılımcıların görselleştirme algılarında bir etken olduğu lakin okulların teknolojik yönden üst ya da alt seviyede olması katılımcıların algılarında bir farklılık yaratmadığını söylemek yerinde olacaktır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada; *Görselleştirme, Hizmetiçi Eğitim, Eğitime Teknoloji Entegrasyonu, Okul İmkânları, Ulaşabilirlik, Bilgisayar Laboratuvarlı Ders ve Mesleki Yeterlilik* olmak üzere 7 farklı tema elde edilmiştir. Bu temaların içeriklerinden hareketle, araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitime teknoloji entegrasyonu algılarının görselleştirme boyutunda olduğu sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin görselleştirme algısı altında yatan dinamikleri ise öğretmenlerin mesleki yetersizlikleri, okulların teknolojik yönden donanımları, öğretim teknoloji ve materyalleri hususunda öğretmenlere sunulan hizmet öncesi ve hizmetiçi eğitimlerin yetersizlikleri oluşturmuştur. Ayrıca araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknoloji ve materyalleri öğreten merkezli bir yapıda sunum amaçlı kullandıklarından dolayı araştırmaya katılan öğretmenlerin teknolojinin entegrasyonu konusunda Tip I boyutunda olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrencinin ve öğretmenin teknoloji kullanması konusunda, *Tip I kullanımı* geleneksel yollarla öğrenciye bilgi aktarım sürecini ifade ederken, *Tip II kullanımı* ise öğrencinin aktif olduğu, teknoloji/materyalin öğrenci tarafından bizzat kullanıldığı ya da tasarlandığı süreci savunan görüştür (Maddux ve Johnson, 2006). Bir teknolojinin sınıflarda çok sık kullanılıyor olması veya öğretimin odağında teknolojinin kendisinin olması entegrasyonun tam olarak gerçekleştiği anlamına gelmemelidir (Stephens, 2011). Bu açıklamalardan hareketle, sosyal bilgiler dersinde teknolojinin entegrasyonu söz konusu olmayıp teknolojinin kullanımını söz konusudur. Varılan bu sonucun aynı zamanda Şanlı, Sezer ve Pınar (2016)'daki coğrafya öğretmenlerinin, coğrafya öğretimde teknoloji entegrasyon alguları ve uygulamalarını ortaya koymak amacıyla yürüttüğü çalışmasının sonuçlarıyla benzer olduğu görülmüştür.

Araştırma bulgularından hareketle, araştırmaya katılan öğretmenlerin etkileşimli tahtaların eğitim ortamında kullanılmasıyla ilgili hizmetiçi eğitimlere katıldığı lakin bu eğitimin teknolojinin eğitim ortamına entegrasyonu açısından yetersiz olduğu görülmüştür. Kefeli (2013) "*Öğretim Sürecinde*

Etkileşimli Tahta Kullanımına Yönelik Geliştirilen Bir Hizmet İçi Eğitim Kursu ve Yansımaları” konulu çalışmasında, çalışmaya katılan öğretmenlere uygulanan hizmetiçi eğitimin izleme ve değerlendirme çalışmaları sonucunda hizmetiçi eğitimlerinin uygulanabilir olduğu ama etkili teknoloji entegrasyonu için tek başına yeterli olmadığı; kurs sonrasında sağlanacak destek hizmetlerinin de önemli olduğundan bahsedilmiştir. Bu bağlamda, etkileşimli tahtalarla ilgili hizmetiçi eğitimlerin teknolojinin eğitim ortamına entegrasyonu açısından tek başına yeterli olmadıklarını söyleyebiliriz. Arslan (2016)’daki çalışmasında da öğretmenlere sınıf içinde teknolojinin kullanılması ile ilgili hizmetiçi ve hizmet sonrası eğitimlerin teknolojinin entegrasyonu açısından yetersiz olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin teknoloji kullanma ve öğretim materyali tasarlaması açısından yaratıcı fikir ve becerilerinin yetersiz olduğunu sonucuna varılmıştır. Sezer, İnel ve Gökalp (2019) tarafından çalışma grubunu Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin oluşturduğu Türkiye’deki lisansüstü tezlerini mercek altına aldığı çalışmada da sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknoloji bilgilerinin yetersiz ve teknolojinin eğitime entegrasyonu açısından eksik yine bu yöndeki algılarının da yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknolojiyi kullanma konusundaki yetersizlikleri sonucuna paralel olarak Sarı ve Altun (2015) tarafından çalışmada da sınıf öğretmenlerinin teknolojiyi kullanma konusunda zorluklar yaşadığı görülmüştür. Çakır ve Yıldırım (2009) öğretmen yetersizliğini teknolojinin entegrasyonunu etkileyen bir unsur olduğundan bahsetmiştir. Bu sonuçlar ışığında, öğretmenin teknoloji kullanma yetersizliği eğitimde teknolojinin entegrasyonu etkilediği şeklinde değerlendirilebilir. Ayrıca araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknoloji entegrasyonunu sadece sınıf içi bir etkinlik olarak düşünmesi erişilen bir başka sonuçtur.

Öneriler

- ✓ Sosyal bilgiler öğretmenlerin kendilerini geliştiren teknolojik gelişmeler karşısında yenileyebilmelerini sağlamalıdır.
- ✓ Üniversitelerde öğretim teknoloji ve materyal geliştirme programları gözden geçirilmeli, bilgilerin kalıcılığı adına uygulama programlarına ağırlık verilmelidir.

- ✓ Sosyal bilgiler öğretmenlerine öğretim ve uygulamalarında teknolojinin entegrasyonu kapsamında uygulamalı hizmetiçi eğitimi verilmeli ve bu hizmetiçi eğitimlerin belli periyotlara takibi yapılarak, verilen uygulamalı eğitimlere yönelik yapıcı dönütler sağlanmalıdır.
- ✓ Okulların fiziki alt yapıları iyileştirilip sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sınıf içi ve sınıf dışı faaliyetlerinde teknolojinin entegrasyonunu sağlayabilecek fırsatlar sunulmalıdır.

EXTENDED ABSTRACT

**Social Studies Teachers' Perceptions on Technology
Integration in Education**

*

Ali Gökalp – Adem Sezer – Yusuf İnel
Uşak Üniversitesi

The concept of educational technology has emerged as a result of technology starting to be used in educational institutions. Educational technology is defined as the functional structuring of learning or teaching that processes by employing knowledge and skills, and the design, implementation, evaluation and development of teaching-learning processes so as to dominate education in general, and learning in particular. Apart from technology, the developments in the area of intelligence have also allowed to prepare programs that appreciate the individual differences of the students. With these programs, the relationship between education and technology has further strengthened, and stimulation of more sensory organs in this educational environment has made it possible to achieve meaningful and permanent learning. The elements of educational technology have a hierarchical order, and learning by doing-experiencing has occupied the highest place in this order.

In order to enrich learning environments and to involve the student in the learning process, studies regarding the use of technology in education and to integrate technology with education have started to be carried out. However, using technology and integrating technology are totally different concepts, and thus, using technology in classes does not necessarily mean it integration with education. Also, the frequent use of any technology in classes, or technology itself being the focus of education does not mean that integration has been thoroughly achieved. There are two different views regarding the use of technology by the students and the teacher, which are Type I use and Type II use. While Type I use refers to the transfer of knowledge to the student in conventional ways, the view regarding Type II use advocates the process in which the stu-

student is active, and technology/material is used and designed by the student himself/herself.

The aim of the study was to determine the perceptions of social studies teachers regarding the integration of technology into education. The study was designed as a phenomenological study in accordance with qualitative research method. In the study, as it was aimed to reveal the perceptions of social studies teachers about the integration of technology in their teaching and applications through their own experiences, phenomenology was preferred.

The study group consisted of 15 social studies teachers working in 12 different secondary schools affiliated with the Ministry of National Education in Uşak province in the fall semester of the 2017-2018 academic year. Of the 15 teachers, 8 were female, and 7 were male. Female teachers were coded as K-1, K-2, K-3, ..., and male teachers as E-1, E-2, E-3, ...; thus, their privacy was protected. In order to collect the data of the study, a semi-structured questionnaire was prepared by the researchers. Then, the questions were asked to the teachers through face-to-face interviews. Prior to the interviews, the consent of the participants was obtained, and after the data obtained were stored in a smartphone, they were transcribed for the analysis. The data obtained were analyzed with descriptive analysis method. Descriptive analysis is an analysis method where the data are shown, depicted and analyzed as they are. That is, there is no detailed and theoretical analysis. It is known that the questions asked by the researcher are expressed with a concept or a statement, and these must be of a nature that is compatible with and covering the responses of the participants. Accordingly, the participants' responses were coded by three different coders. Later, the themes were reached from the codes obtained. All these processes were illustrated in tables, and they were interpreted with sample quotations.

In the study, 7 different themes were obtained as *Visualization, In-service Training, Integration of Technology into Education, School's Resources, Accessibility, Lesson Supported with Computer Laboratory, and Professional Competence*. Based on the contents of the themes, it was concluded that the perceptions of participating social studies teachers regarding the integration of technology into education was at the visualization dimension. The dynamics underlying the teachers' visualization perceptions

were comprised of the teachers' professional incompetence, the schools' technological equipment, and the insufficiency of pre-service and in-service training provided to teachers on educational technologies and materials. In addition, since the social studies teachers participating in the study used educational technologies and materials for presenting purposes with a teacher-centered approach, it was concluded that the participating teachers fell in the Type I category in terms of the integration of technology. While Type I use refers to the transfer of knowledge to the student in traditional methods, the view regarding Type II use advocates the process in which the student is active, and technology/material is used and designed by the student himself/herself. The frequent use of any technology in classes, or technology itself being at the very center of education should not mean that integration has been thoroughly achieved. In the light of these explanations, it can be stated that the use of technology rather than the integration of technology is available in the social studies course.

Other results obtained in the study are as follows: It was found that the teachers participating in the study took part in in-service training programs on the use of interactive boards in educational environments, but that this training was not sufficient in terms of the integration of technology into education and was lacking in terms of providing the teachers with creativity and skills to use the technology and design teaching materials. Another finding was that the social studies teachers participating in the study considered the integration of technology only as an in-class activity.

The results obtained were discussed along with the studies conducted in the relevant literature. Then, some suggestions were made. These suggestions are:

- ✓ It should be ensured that social studies teachers should adapt themselves to the developing technology.
- ✓ Educational technologies and material development courses in the universities should be revised, and application programs should be emphasized in order to ensure permanent learning.
- ✓ Applied in-service training should be provided to social studies teachers within the scope of the integration of technology in education and applications, and these in-service training programs should

be followed up regularly and constructive feedback should be obtained regarding applied trainings provided.

- ✓ The physical infrastructure of the schools should be improved, and social studies teachers should be given opportunities that would ensure the integration of technology in in-class and out-of-class activities.

Kaynakça / References

- Alkan, C. (1996). *Eğitim teknolojisi*. Ankara: Atilla Kitabevi.
- Arslan, S. (2016). *Eğitimde teknoloji entegrasyonunu etkileyen faktörlerdeki değişimlerin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Creswell, J.W. (2007). *Qualitative inquiry and reserach design: Choosing among five approaches*. (2nd Press). Sage Publications.
- Çakır, R. ve Yıldırım, S. (2009). Bilgisayar öğretmenleri okullardaki teknoloji entegrasyonu hakkında ne düşünürler? *Elementary Education Online*. 8(3), 952-964.
- Çoklar, A. N., Kılıçer, K., ve Odabaşı, H. F. (2007). Eğitimde teknoloji kullanımına eleştirel bir bakış: Teknopedagoji. *The proceedings of 7th International Technology Conference*, 3-5 May 2007, Near East University, North Cyprus.
- Çelik, E. (2007). *Ortaöğretim coğrafya derslerinde bilgisayar destekli animasyon kullanımının Öğrenci başarısına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Çilenti, K. (1988). *Eğitim teknolojisi ve öğretim*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Demir, S., Özmantar, F. M., Bingölbali, E. ve Bozkurt, A. (2011). Sınıf öğretmenlerinin teknoloji kullanmalarının irdelenmesi. *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, 22-24 September 2011 Fırat University, Elazığ.
- Demircioğlu, H. G. (2000). Eğitimde yeni hedefler ve çoklu zekâ yaklaşımı. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Dergisi*. 1(2), 47-50.
- Gardner, H. (1993). *Multiple intelligences: The theory in practice*, New York: Basic Book.
- Holznogel, D. (2005). Is technology integration happening? How can i tell? *NETC Circuit*. <http://www.netc.org/circuit/2005/winter/tech.html> adresinden erişilmiştir.
- Kefeli, P. (2013). *Öğretim Sürecinde Etkileşimli Tahta Kullanımına Yönelik Geliştirilen Bir Hizmet İçi Eğitim Kursu ve Yansımaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Koehler, M. J. ve Mishra, P. (2005). Teachers learning technology by design. *Journal of Computing in Teacher Education*. 21(3), 94-102.

- Maddux, C. D. ve Johson, D. L. (Eds.) (2006). *Type II uses of technology in teaching: Projects, case studies and soft applications*. New York: Haworth Press.
- Matheison, B. (2011). *Learning v. understanding: The difference between technology use and technology integration in the elementary classroom*. <http://sites.google.com/site/brittanymatheison/lessonplans> adresinden 12.12.2018 tarihinde erişilmiştir.
- Punch, K. F. (2005). *Sosyal araştırmalara giriş: nicel ve nitel yaklaşımlar*. (D. Bayrak, H.B. Arslan, Z. Akyüz, Çev.) Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Sarı, M.H. ve Altun, S.A. (2015). Sınıf öğretmenlerinin matematik öğretiminde teknoloji kullanımı üzerine nitel bir çalışma. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 6(9), 24-49.
- Sezer, A., İnel, Y. ve Gökalp, A. (2019). Çalışma grubu sosyal bilgiler öğretmenleri olan Türkiye'deki lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (Aralık 2019 sayısına kabul edildi).
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F.G. (2014). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Stephens, M. (2011). *Technology integration through teacher training*. <http://marquea2.wordpress.com/2008/09/04/final-revision-of-arp/> adresinden 13.12.2018 tarihinde erişilmiştir.
- Şanlı, C., Sezer, A. ve Pınar, A. (2016). Perceptions of geography teachers to integrating technology to teaching and their practices. *RIGEO*, 6(3), 234-252.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

- Sezer, A., İnel, Y. ve Gökalp, A. (2020). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin öğretim ve uygulamalarında teknolojinin entegre edilmesine yönelik algıları. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(Eğitim ve Toplum Özel Sayısı), 5626-5650. DOI: 10.26466/opus.660674